

Mas Viladecols

Balenyà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Camí de Viladecols
Emplaçament: Pel camí de Banyeres, seguir per la ctra. De Puigsagordi i pel camí que porta al mas

Coordenades:

Latitud: 41.81011
Longitud: 2.20332
UTM Est (X): 433825
UTM Nord (Y): 4629000

Classificació

Número de fitxa: 08017-41
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 000904300DG32G0001EO
Autor de la fitxa: Marta Lloret Blackburn- Antequem, S.L.
Data de registre de la fitxa: dc., 29/01/2014 - 01:00

Descripció

El mas Viladecols era una masia d'origen medieval que va enderrocar-se fa pocs anys per construir-se de nou. De l'edifici antic només en queda una llinda, que va col·locar-se sobre el nou portal, on hi consta inscrit: "1800" i una creu intercalada. És un edifici de planta baixa i pis i la coberta a dos vessants amb el carener paral·lel a la façana. Al costat de llevant s'hi adossa un volum d'un sol nivell d'alçat que s'obre amb un porxo. Les obertures són totes d'arc pla de pedra carejada, en una de les quals s'ha inscrit la data de les obres: "JOAN I

MA. DOLORS 1999". El tractament dels murs és la pedra vista.

Observacions:

Al llibre de Pladevall hi surt una fotografia del seu aspecte anterior.

Història

L'alou de Viladecols està documentat des del segle XI, quan va ser venut a un tal Domènec. El mas està documentat des del 1240, quan es situa aquesta domus dins l'adscripció de la parròquia de Sant Pere de Valldeneu. Una hipòtesi de recerca identificava aquest gran casal com la Domus del Congost, esmentada en diversos moments en la documentació i que no ha estat localitzada. La família Congost és coneguda des del 1198, les primeres referències les trobem amb Pere de Congost (1196-1201) i ja al segle XIII els propietaris seran Bernat de Congost i Romena documentats entre 1245 i 1251. La família Congost es refongué vers el 1272 amb la de Santa Coloma, pel casament de Gaia de Congost amb Bernat de Santa Coloma. Els Santa Coloma foren una altra família important de la zona de l'alt Congost tenint com a propietat principal Santa Coloma Saserra. Altres masos candidats i ja desestimats foren el mas Santa Eugènia del Congost (Tagamanent, Vallès Occidental), la Sala de Valldeneu o fins i tot en terme de la Garriga entre Can Palau i Montmany. El 1278 Bernat de Santa Coloma apareix encara com el propietari i al mateix XIII la va establir de nou Guillem de Castellar. A partir d'aquí els cognomitats seran la família Castellar, actualment encara propietaris del mas. Els pocs documents recollits d'aquesta família la presenten com a propietària de terres i masos diversos a Valldeneu, Balenyà i Centelles. Els seus membres s'intitulaven milites o cavallers i es diuen amos de les possessions i persones dels masos Castellar superior i Castellar inferior de Valldeneu, de la Sala i del mas Valldeneu, el mas Casadevall de Balenyà, del Soler de la Garga i de terres de l'Oller de Valldeneu. Al segle XIV el mas Valdecòls era una possessió del monestir de Sant Llorenç del Munt, a qui paga els seus censos, i tenia el mas Carbonell de la parròquia de Santa Coloma com una masoveria. En un fogatge del 1553 apareixen els noms de 14 famílies de la parròquia d'on es destaquen els noms de: Joana Valldeneu, Guillem Esglésies, Pere Joan Oller, Miquela Castellar Subirà i Elisabet Castellar Jussà. Com ho demostren les diferents reformes arquitectòniques el mas va ser refet a inicis del s. XVIII (1701-1800), concretament cap el 1733. Les últimes reformes documentades són de principis del segle XX, moment en què repicaren l'entrada d'accés al mas i deixaren la pedra vista. Per la seva particular situació estratègic-geogràfica sobre les estribacions dels cingles de Bertí aquest mas ha constituït l'eix vertebrador de la zona tant per la mateixa categoria de domus com pel fet d'estar situada sobre un antic eix de comunicacions que s'evidencia amb l'existència d'un complex d'hospedatge.

Bibliografia

PLADEVALL, A. (1987). Centelles: aproximació a la seva història. Vic: Eumo Editorial / Centelles: Ajuntament de Centelles.

